

La cultura com a motor del desenvolupament local

Publicat per [Interacció](#) [1] el 18/02/2018 - 10:05 | Última modificació: 06/08/2026 - 09:04

L'interès per la cultura com a factor de desenvolupament local ha anat més enllà de la conservació del patrimoni o de la promoció del turisme. Aquest document de l'OCDE, elaborat com a text de base de la conferència *Unleashing the Transformative Power of Culture and Creativity for Local Development* (Venècia, 2018), proposa un canvi de perspectiva: la cultura no és només un sector econòmic ni un servei públic, sinó un ecosistema capaç de generar creativitat, cohesió social, innovació i desenvolupament territorial. El valor del document no rau tant en presentar una política cultural concreta com en construir un marc conceptual que connecta cultura, economia, governança i desenvolupament local.

La primera aportació de l'informe consisteix a redefinir què s'entén per cultura des de la perspectiva del desenvolupament local. Sense adoptar una definició antropològica àmplia, l'OCDE diferencia tres grans àmbits que conviuen i interactuen: els sectors culturals nuclears (arts, patrimoni i museus), les indústries culturals i creatives, i les plataformes digitals de continguts. Aquesta classificació permet entendre que la cultura funciona avui com un ecosistema on els sectors més experimentals actuen com a laboratoris d'innovació, mentre que les indústries creatives amplifiquen i difonen aquests continguts. La relació entre aquests nivells és presentada com una de les principals fonts de dinamisme territorial.

L'informe introdueix una distinció que travessa tot el document: la diferència entre els **valors intrínsecs** i els **valors instrumentals** de la cultura. Els primers tenen a veure amb la capacitat de les experiències culturals per desenvolupar la reflexió, la imaginació i la creativitat de les persones. Els segons fan referència als efectes que aquestes experiències poden produir sobre altres àmbits, com l'educació, la salut, la inclusió social o el desenvolupament econòmic. L'argument central és que aquests dos tipus de valor no són independents. Els impactes instrumentals només es produeixen de manera sòlida quan l'experiència cultural conserva el seu valor propi i no queda subordinada exclusivament a objectius externs. Aquesta és una de les tesis més consistentes del document.

Des d'aquesta perspectiva, el desenvolupament local no depèn únicament de disposar d'equipaments culturals o d'organitzar activitats. El factor determinant és la capacitat dels territoris per combinar els fluxos globals de la cultura amb els seus recursos locals. Les grans plataformes digitals, els festivals internacionals o les indústries creatives poden aportar inversió, visibilitat i mercats. Els territoris, al seu torn, aporten identitat, talent, patrimoni, confiança i capital social. El desenvolupament apareix quan aquestes dues dimensions es connecten, i no quan competeixen entre elles.

El document dedica una atenció especial al paper dels governs locals. La seva funció ja no consisteix principalment a programar activitats o administrar equipaments, sinó a crear les condicions perquè els diferents actors culturals interactuïn. L'informe defensa una evolució des d'una administració organitzadora cap a una administració facilitadora, capaç d'actuar com a mediatra, connectar sectors, estimular col·laboracions i generar entorns favorables per a la creativitat. Aquesta idea anticipa moltes de les discussions posteriors sobre governança cultural i ecosistemes culturals.

L'OCDE amplia aquest plantejament examinant diversos àmbits d'aplicació. Les arts i l'artesanía apareixen com a instruments de desenvolupament econòmic, preservació del patrimoni immaterial i emprenedoria inclusiva. La regeneració urbana mostra tant les oportunitats com els riscos d'utilitzar la cultura per revitalitzar barris, especialment pel que fa als processos de gentrificació. Les zones rurals són analitzades des d'una lògica diferent, basada en la recuperació del patrimoni, els oficis tradicionals i les xarxes comunitàries. En tots els casos, la cultura només genera desenvolupament si es manté vinculada als recursos i les comunitats locals.

Un altre dels aspectes més rellevants és la reflexió sobre les noves formes de gestió pública. El document defensa que les polítiques culturals han d'abandonar progressivament una lògica basada exclusivament en la provisió pública i incorporar fórmules de cooperació entre administracions, empreses, entitats socials i ciutadania. Examina partenariats públic-privats, partenariats entre administracions, gestió compartida d'equipaments i noves formes de participació comunitària. Tanmateix, manté una posició prudent: aquestes fórmules només aporten valor si preserven la responsabilitat pública i la rendició de comptes.

?La cultura és presentada com un ecosistema on creativitat, institucions, economia i territori interactuen per generar desenvolupament local.

L'avaluació constitueix un dels punts més crítics del document. L'OCDE assenyala que els indicadors tradicionals, com ara l'assistència, el nombre d'activitats o els ingressos, només mesuren resultats immediats. El veritable repte és valorar canvis més profunds, com ara l'increment de la creativitat, la cohesió social, la confiança o les capacitats col·lectives. Aquesta dificultat explica la necessitat d'incorporar metodologies capaces de combinar indicadors quantitatius amb processos qualitius i autoavaluacions orientades als impactes de llarg termini.

Pel que fa al finançament, el document defensa una diversificació de les fonts de recursos. El model tradicional basat principalment en subvencions públiques és considerat insuficient davant la complexitat actual del sector. Es revisen instruments com els incentius fiscals, la filantropia, la inversió d'impacte, el micromecenatge o les plataformes de crowdfunding, sempre des de la idea que la sostenibilitat econòmica també depèn de la implicació dels diferents actors del territori.

El capítol final sintetitza aquestes idees en un marc d'acció per reforçar les capacitats locals. Proposa formar responsables públics en polítiques culturals, impulsar laboratoris de cooperació entre cultura i altres sectors (salut, educació o innovació), desenvolupar programes de capacitat comunitària, portar projectes culturals a l'espai públic i promoure acceleradors territorials capaços de mobilitzar simultàniament institucions, empreses, creadors i ciutadania. La idea transversal és que la cultura contribueix al desenvolupament quan reforça les capacitats col·lectives d'un territori més que no pas quan incrementa únicament la seva oferta cultural.

Des d'una mirada actual, el document conserva una notable vigència perquè anticipa conceptes que avui ocupen un lloc central en les polítiques culturals locals: els ecosistemes culturals, la governança col·laborativa, els drets culturals, els impactes socials o les connexions entre cultura i altres polítiques públiques. Al mateix temps, reflecteix el moment intel·lectual del 2018. El pes atorgat a la competitivitat territorial i a les indústries creatives és superior al que adquiriran posteriorment qüestions com l'emergència climàtica, la justícia cultural o els enfocaments explícits basats en drets. Més que un document de receptes, continua essent un marc útil per entendre per què la cultura pot esdevenir una infraestructura de desenvolupament local sempre que les polítiques públiques siguin capaces de construir les condicions que la fan possible. (n. de l'e., 2026)

Referència

OECD. (2018). Culture and local development: Background document. OECD.

[Text complet \(pdf\)](#) [2]

Categories: Informe

Categories: Informes i documents

Etiquetes: desenvolupament territorial

Etiquetes: polítiques culturals

Etiquetes: governança cultural

Etiquetes: valor públic de la cultura

Etiquetes: innovació cultural

- [3]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2018/cultura-motor-desenvolupament>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/ae14fe7e-en.pdf>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/7690>